

Antiga Audiència, dijous 3 d'octubre de 2002

Nueve reinas

Fabián Bielinsky, 2000

De com simpàtics burladors, vividors i timadors de parleria portenya intenten vendre'ns segells de col·leccionista falsos

Juan i Marcos, dos estafadors de minúcies que treballen al carrer fent petits enganys per quatre quartos, es troben per casualitat. Arrel d'aquest encontre uneixen les seves experiències per "vendre" uns preuats segells de col·leccionista, les Nou Reines. Com en un joc de nines russes, els dos lladres farsants ens aniran mostrant una selva urbana de corrupció, on cada revelació amaga una mentida i cada promesa una trampa. Una història on els lladres estafen als lladres, i on l'espectador mai està prou segur de saber qui enganya a qui.

Segons la crítica argentina, *Nueve Reinas* fou la millor pel·lícula de la temporada i ha estat declarada com la novetat més fresca en un panorama cinematogràfic poc renovador i, a cops, massa centrat en sensibles temàtiques polítiques. A l'Estat espanyol, conjuntament amb *El Hijo de la novia*, ha estat d'aquelles pel·lícules en què l'èxit de la promoció ha estat el boca-orella durant llargs mesos. Possiblement la raó d'aquest inesperat èxit rau en dos aspectes complementaris. En primer lloc, el fet de

tractar-se d'un film de gènere negre amb una temàtica prou inusual actualment, el món dels petits estafadors i el seu simpàtic enginy. En segon lloc, la caricatura social que subtilment va emergint al llarg del laberíntic trencaclosques de trapes i enganys.

Segons el director Fabián Bielinsky, la pel·lícula se centra en una història de gènere tot enfocant nous contextos: el de la petita delinqüència, allunyada dels grans delictes terroristes; la violència de psicòpates i el salvament d'herois patriotes tan presents en les cartelleres d'avui dia. És per aquest motiu que la força de la pel·lícula recau en el guió, redactat pel mateix Bielinsky, i els seus diàlegs. Es tracta d'una narració efectiva que no es perd en el seu propi trencaclosques i encara menys cau en estridències dramàtiques en la realització cinematogràfica. El millor recurs de la pel·lícula recau també en la intel·ligència dels diàlegs, amb tocs d'ironia i un fi humor argentí. D'aquesta manera s'aconsegueix que el guió transformi el film en una bona tragicomèdia de gènere negre amb dià-

legs enginyosos, que a cops recorden els de les velles comèdies de Billy Wilder. A través de simpàtiques ziga-zagues la història enllaça els espectadors en un reguitzell d'enganys i estafes encavalcades que mai no ens deixen veure amb claredat allà on acaba la comèdia del furt i comença la realitat... si és que hi ha hagut mai cap frontera! De fet, *Nueve Reinas* es basa en l'enginy i el bon *savoir faire* de burladors i timadors i, això, crea un efecte curiós en els espectadors: la simpatia, fins i tot l'admiració per aquesta comparsa de delinqüents. Allò del lladre simpàtic que fa que fàcilment ens oblidem dels límits entre el que és moralment acceptable i refusable, especialment si la faena s'ha fet també amb enginy!

D'altra banda, més enllà de la simpatia, el que *Nueve Reinas* ha transmès és la identificació entre el que s'explica i la realitat, fins i tot entre els personatges i el públic. A Argentina, l'estafa i el lladrocini descrites a la pel·lícula s'han vist com un retrat nacional que reflecteix la situació actual

d'escàndol financer i polític que viu el país. El mateix Bielinsky ho comenta: "Yo sabía que esta historia tenía una segunda lectura que habla de un estado de ánimo, de una sensación que tenemos actualmente en Buenos Aires, particularmente [...] permanentemente la gente se me acerca y me dice: «Esto es lo que somos, qué mal que estamos». Por otra parte me parece una exageración: si la gente de un país se siente plenamente identificada en su ser nacional con dos estafadores, estamos jodidos. Y, sin embargo, la gente admite que hay algo de esto en nuestra idiosincrasia. Y, lo más curioso, es que he podido comprobar que gente de otras grandes urbes también se siente identificada con este sentimiento". Sense esperar-s'ho, *Nuevas Reinas* passà de ser un film de gènere negre simpàtic a una tragicomèdia política... o potser millor seria pensar que es convertí en el millor divà psiquiàtric (inter) nacional!

Fabián Bielinsky es graduà a l'Institut Nacional de Cinematografia d'Argentina. Ha realitzat diversos curts, ha estat ajudant de direcció en centenars d'anuncis publicitaris, i fou coguionista de la pel·lícula argentina *La sonámbula* (1998). *Nueve Reinas* ha estat el seu primer llargmetratge. Curiosament per a una pel·lícula l'èxit de la qual es basa en l'enginy de la història, el guió fou refusat diverses vegades al llarg d'un any i mig, per finalment ser premiat en un concurs de nous talents cinematogràfics a Argentina organitzat per Patagonik Film Group i Kodak Argentina. El premi fou la

seva posterior producció i distribució.

Nueve Reinas ha estat premiada amb 7 Condors de Oro (l'equivalent argentí als òscars hollywoodians): a la millor pel·lícula, millor director, millor guió, millor actor (Ricardo Darín), millor actriu secundària (Leticia Brédice), millor edició i millor fotografia.

Fitxa tècnica

Tècnics

Director: Fabián Bielinski
Productor: Pablo Bossi
Guió: Fabián Bielinski
Muntatge: Sergio Zottola
Fotografia: Marcelo Camorino
Música: César Lerner
So: Oswaldo Vacca
Nacionalitat: Argentina
Any: 2000
Durada: 114 minuts

Actors

Ricardo Darín: Marcos
Gastón Pauls: Juan
Leticia Brédice: Valeria
Tomás Fonzi: Federico
Ignasi Abadal: Vidal Gandolfo
Alejandro Awada: Washington
Elsa Berenguer: Berta
Leo Dyzen: expert filatèlic
Ricardo Díaz Mourelle: Ramiro
Carlos Falcone: amant de Berta
Celia Juárez: Sra. de Sandler

Filmografia

2002

El hijo de la novia

2000

Nueve reinas